

MAJANDUSAASTA ARUANNE

AS ELISA TELETEENUSED

Majandusaasta algus: 01.01.2018
Majandusaasta lõpp: 31.12.2018

Registrikood: 10069659

Adress:
Sõpruse pst 145
13417, Tallinn
Eesti Vabariik

Telefon: +372 6 600 600

E-mail: info@elisa.ee
Internet: www.elisa.ee

Audiitor: KPMG Baltics OÜ

Põhitegevused: kaabeltelevisiooni ja andmeside teenused,
maapealse leviga digitaaltelevisiooni teenuste müük

SISUKORD

TEGEVUSARUANNE	3
JUHATUSE KINNITUS RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE.....	7
KASUMIARUANNE	8
BILANSS	9
OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE	10
RAHAVOOGUDE ARUANNE	11
LISAD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE.....	12
Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted	12
Lisa 2 Müügitulu	24
Lisa 3 Muud äritulud, kaubad, toore, materjal ja teenused, mitmesugused tegevuskulud ja muud ärikulud	24
Lisa 4 Tööjõukulud	25
Lisa 5 Finantstulud ja -kulud.....	25
Lisa 6 Raha.....	25
Lisa 7 Nõuded	25
Lisa 8 Varud	26
Lisa 9 Materiaalne põhivara	26
Lisa 10 Immateriaalne põhivara ja firmaväärtus	27
Lisa 11 Võlakohustused	28
Lisa 12 Võlad hankijatele ja muud võlad	28
Lisa 13 Ettemaksud	29
Lisa 14 Omakapital	29
Lisa 15 Kapitali- ja kasutusrendid.....	29
Lisa 16 Tehingud seotud osapooltega	30
Lisa 17 Puhaskasumi korrigeerimised.....	31
Lisa 18 Finantsinstrumendid ja riskide juhtimine	31
Lisa 19 Tütarettevõtjate aktsiad ja osad	33
Lisa 20 Vaidlused ja hagid	33
Lisa 21 Tingimuslikud kohustused.....	34
Lisa 22 Sündmused pärast bilansipäeva	34
SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE.....	36
KAHJUMI JAOTAMISE ETTEPANEK.....	37
JUHATUSE JA NÕUKOGU ALLKIRJAD 2018. AASTA MAJANDUSAASTA ARUANDELE	38
MÜÜGITULU JAOTUS VASTAVALT EESTI MAJANDUSE TEGEVUSALADE KLASSIFIKAATORILE (EMTAK).....	39

TEGEVUSARUANNE

Üldine informatsioon

Elisa Teleteenused AS (kuni 12.01.2018 Starman AS, edaspidi ettevõtte) on Eesti turul tegutsev suurim kaabelvõrgu baasil teenuseid osutav telekommunikatsiooniettevõtte, mis pakub klientidele televisiooni, interneti ja telefoniteenuseid. Ettevõtte tegevus on suunatud kodukasutajatele.

Ettevõtte rahvusvaheliste raamatupidamise standarditega (IFRS) vastavuses esitatakse raamatupidamisaruanded kokkulepitud muutuva omandiseisu perspektiivist lähtuvalt, kus Leedu tegevus on kajastatud konsolideeritud kasumiaruandes lõpetatud tegevusena 2017.a. jaanuar – märts.

Alates 01.04.2017 on Elisa Teleteenused AS majandustulemused konsolideeritud emaettevõtte Elisa OYJ tulemustesse, mistõttu ei teki ettevõttel eraldi kohustust aruannet konsolideerida.

Elisa strateegiliseks eesmärgiks Elisa Teleteenused AS omandamisel on tugevdada turupositsiooni koduturgudel. Tehingu tulemusena tekib Eesti turule uus ja tugev, laia teenusvalikuga ettevõtte, mis toob nii Elisa kui Elisa Teleteenused AS klientideni mobiilside, interneti püsiühenduse ja TV teenused.

Finantssuhtarvud

Suhtarvud 2018. aasta majandustegevuse:

Tulemused	2018	2017
Müügitulu kasv	10,1%	10,0%
EBITDA marginaal	49,1%	41,0%
Ärikasumimarginaal	26,2%	16,0%
Netomarginaal	20,6%	23,7%
Tulud / keskmised varad	8,6%	39,2%
Omakapitali määr	83,6%	19,7%
<i>Korrigeeritud omakapitali määr</i>	83,6%	19,7%
Investeeringud / EBITDA	42,6%	0,6
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja	0,8	1,5
Nõuete käibesagedus (aastas)	8,6	8

Suhtarvude selgitused:

Müügitulu kasv = kasv eelneva aasta sama perioodiga võrreldes

EBITDA = maksude, intresside ja amortisatsioonieelne ärikasum

EBITDA marginaal = EBITDA / tulud kokku

Ärikasumimarginaal = ärikasum / tulud kokku

Netomarginaal = aktsionäridele kuuluv puhaskasum / tulud kokku

Omakapitali määr = omakapital / varad kokku

Korrigeeritud omakapitali määr = (omakapital + allutatud kohustused aktsionäridele) / varad kokku

Investeeringud / EBITDA = materiaalse ja immateriaalse põhivara soetus / EBITDA

Lühiajaliste kohustuste kattekordaja = käibevara / lühiajalised kohustused;

Nõuete käibesagedus = perioodi müügitulu / nõuded ostjate vastu perioodi lõpus

Ettevõtte struktuur

Aastal 2018 toimus ettevõtte ümberstruktureerimine, mille tulemusena on Elisa Teleteenused AS emaettevõtte Eestis, kuhu kuuluvad 100 protsendi osalusega Elisa Eesti AS ja Santa Monica Networks AS.

Seisuga 31.12.2018 omab AS Elisa Teleteenused ühte osa Eesti Digitaalringhäälingu OÜ osakapitalist, mis vastab 0,04% ettevõtte kapitalist. Samas läbi kontserni omanduses oleva ühe osa, põhikirja ja osanike vahel sõlmitud lepingu on säilinud AS-l Elisa Teleteenused kontroll ettevõttes oleva üleriigilise digiteleviseiooni sagedusloa sagedusalas 470-790 MHz üle. Nimetatud osaluse osas 2018. aastal muutusi toimunud ei ole.

Auditeeritud tulemused

Tulud-kulud

Müügituludest moodustavad televisiooniteenused 36,7% (2017: 35,4%), internetiteenused andsid 39,4% (2017: 40,4%), telefoniteenused 1,8% (2017: 2,5%), infrastruktuuri teenuste müük moodustas 21,5% (2017: 20,3%) müügikäibest, kauba ja teenuste müük moodustas 0,7% (2017: 1,4%) ning elekter 0% (2017: 0%).

Tegevuskulud (sh kaubad, teenused, tööjõukulud ja muud mitmesugused tegevuskulud) moodustasid 2018. aastal 24 023 tuhat eurot (2017: 25 428 tuhat eurot) vähenedes aastaga 5,5% (2017: 8,3%).

Tegevuskuludest kõige olulisema osa moodustab kulu ostetud teenustele moodustades 2018. aastal 13 848 tuhat eurot (2017: 12 233 tuhat eurot) kasvades aastaga 13,2% (2017: 12,8%). Ostetud teenuste hulgas on olulisemad kuluartiklid programmitasud, õhu kaudu leviva televisiooni transmissiooni kulu, välisühenduse tasu ja sidekanalisatsiooni rent.

Tööjõukulud moodustasid 4 804 tuhat eurot (2017: 7 580 tuhat eurot) vähenedes aasta jooksul 36,6% (2017. aastal tööjõukulud vähenesid 10,1%). Tööjõukulude hindamisel tuleb arvesse võtta, et tööjõukulude näitaja hõlmab 79,3% (2017: 81,1%) kogu ettevõtte palgafondist; ülejäänud osa kapitaliseeritakse ning kajastatakse investeeringutena. Juhtkonnale arvestatud töötasu oli 2018. aastal 183 tuhat eurot (2017: 1 460 tuhat eurot, nõukogu liikmetel aastal 2018 tasusid ei makstud (2017: 4 tuhat eurot).

Kulu ebatõenäoliselt laekuvate kliendinõuete allahindlusest moodustas 2018. aastal 48 tuhat eurot (2017: 23 tuhat eurot), mis moodustab 0,1% müügitulust (2017: 0,05%). Elisa Teleteenused hindab kliendinõudeid konservatiivselt – allahindluse määr sõltub nõude aegumistähtajast ning kõik nõuded, mille laekumistähtajast on möödunud enam kui kaks aastat ja mis ei ole laekunud kajastatakse bilansiväliselt.

2018. aasta EBITDA moodustas 23 447 tuhat eurot (2017: 17 787 tuhat eurot) kasvades aasta jooksul 31,8% (2017: 10,2%). EBITDA marginaal moodustas 2018 aastal 49,1% (2017: 41%).

Amortisatsioonikulud moodustasid 2018. aastal 10 932 tuhat eurot (2017: 10 856 tuhat eurot) kasvades aasta jooksul 0,7% (2017: 10,0%).

Finantskulud moodustasid 2018. aastal 2 708 tuhat eurot (2017: 2 464 tuhat eurot), sealhulgas aktsionäride laenude intressikulu 2 692 tuhat eurot (2017: 2 050 tuhat eurot).

Puhaskasum oli 2018. aastal 9 816 tuhat eurot (2017: 4 532 tuhat eurot), kusjuures ettevõtte puhaskasumi suurenemine oli seotud vähenenud tööjõukuludega.

Bilanss, investeeringud ja finantseerimine

Elisa Teleteenuste investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse moodustasid 2018. aastal 9 999 tuhat eurot (2017: 10 776 tuhat eurot). 2018. aastal on plaanis jätkata kaabelvõrgu arendamisega seotud investeeringuid keskendudes kaabelvõrgu kvaliteedistandardi tõstmisele ning uute ühenduste loomisele. Olulisel kohal on jätkuvad investeeringud teenuste arendusse, sh uue põlvkonna televisiooniteenuse viimine suuremale hulgale kliendibaasist ning tootearendus.

Laenud muudelt osapooltelt moodustasid 2018. aasta lõpus 82 823 tuhat eurot (2017: 82 823 tuhat eurot) ja intressid 2 707 tuhat eurot.

Väliskeskkonna mõjud, majandustegevuse tsüklilisus ja riskid

Elisa Teleteenuste tegevus on suunatud kodukasutajale ning on stabiilse iseloomuga; puudub märgatav sesoonsus ning tsüklilisus. Üldine majanduskeskkond oli tegevusele soodne – jätkus tööjõupuuduse kasv ning toimus reaalpalga kasv, mis avaldab positiivset mõju ettevõtte kliendibaasile ning seeläbi toetab tulude kasvu.

Samaaegselt tingivad tööjõuturul toimuvad muudatused ka ettevõtte tööjõukulude kasvu, mis avaldab survet kasumlikkusele. Tarbijahinnaindeksi langus on muude kulude kasvu hoidnud madalamal müügitulude kasvust.

Elisa Teleteenuste toodete ja teenuste arendus on suunatud uute tehnoloogiate kasutuselevõtule ning kasutajate võimaluste avardamisele pakkudes kaasaegseid ja innovaatilisi lahendusi. Oluliselt on kasvanud tegevuste maht, mis on suunatud klientide teadlikkuse tõstmisele uutest võimalustest. Elisa Teleteenused on 2018. aastal toetanud erinevaid kultuuriprojekte ning panustanud noorte sportlaste ja teadlaste arengusse.

Juhtkonna deklaratsioon tegevusaruandele

Elisa Teleteenuste juhatus kinnitab, et tegevusaruanne annab õige ja õiglase ülevaate ettevõtte kui terviku äritegevuse arengust ja tulemustest ning finantsseisundist ning sisaldab peamiste riskide ja kahtluste kirjeldust.

Sami Jussi Petteri Seppänen

Juhatusesimees

27. juuni 2019. aasta

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

JUHATUSE KINNITUS RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE

Juhatus kinnitab, et lehekülgedel 8 kuni 36 esitatud raamatupidamise aastaaruanne annab õige ja õiglase ülevaate ettevõtte äritegevuse arengust ja tulemustest ning finantsseisundist kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega nii nagu nad on vastuvõetud Euroopa Liidu poolt ning sisaldab peamiste riskide ja ebakindluste kirjeldust.

Sami Jussi Petteri Seppänen

Juhatuse esimees

Merike Mumme

Juhatuse liige

27. juuni 2019. aasta

KASUMIARUANNE

tuhandetes eurodes

Kasumiaruanne

	2018	2017	Lisad
Jätkuvad tegevused			
Müügitulu	47 117	42 813	2
Muud äritulud	646	564	3
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-13 848	-12 233	3
Mitmesugused tegevuskulud	-5 372	-5 615	3
Tööjõukulud	-4 804	-7 580	4
Põhivara amortisatsioon	-10 932	-10 856	9,10
Muud ärikulud	-293	-162	3
Ärikasum	12 514	6 931	
Finantstulud	9	53	5
Finantskulud	-2 708	-2 452	5
Kasum enne maksustamist	9 816	4 532	
Tulumaks			
Aruandeperioodi puhaskasum/-kahjum jätkuvatelt tegevustelt	9 816	4 532	
Kasum/-kahjum lõpetatud tegevustelt	0	5 763	
Aruandeperioodi puhaskasum/-kahjum	9 816	10 295	

Lisad lehekülgedel 12-36 on raamatupidamise aruande lahutamatud osad.

BILANSS

	31.12.2018	31.12.2017	Lisad
VARAD			
Käibevara			
Raha	13 508	733	6
Nõuded	5 500	5 290	7
Ettemaksed	329	445	
Varud	3 646	2 688	8
Käibevara kokku	22 983	9 156	
Põhivara			
Tütarettevõtjate aktsiad ja osad	434 000	0	14,19
Materiaalne põhivara	33 236	32 711	9
Immateriaalne põhivara	9 511	11 669	10
Firmaväärtus	56 986	56 986	10
Põhivara kokku	533 733	101 366	
VARAD KOKKU	556 716	110 522	
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL			
Kohustused			
Lühiajalised kohustused			
Võlakohustused	20 000	18	11
Võlad hankijatele ja muud võlad	7 995	5 485	12
Ettemaksed	297	412	13
Lühiajalised kohustused kokku	28 292	5 915	
Pikaajalised kohustused			
Võlakohustused	62 823	82 823	11,16
Pikaajalised kohustused kokku	62 823	82 823	
Kohustused kokku	91 115	88 738	
OMAKAPITAL			
Aktsiakapital	11 000	10 964	14
Ülekurss	3 773	3 773	
Kohustuslik reservkapital	1 096	988	14
Muud reservid	433 964	0	14
Eelmiste per.jaotamata kasum (kahjum)	5 952	0	
Aruandeaasta kasum (kahjum)	9 816	6 060	
Omakapital kokku	465 600	21 784	
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU	556 716	110 522	

Lisad lehekülgedel 12-36 on raamatupidamise aruande lahutamatud osad.

OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE

tuhandetes eurodes

	Aksia- kapital	Üle- kurss	Kohustuslik reserv- kapital	Vabatahtlik - reserv	Jaotamata kasum (kahjum)	Omakapital kokku
31.12.2016	10 964	3 773	988	0	-4 237	11 487
Aruandeaasta puhaskasum	0	0	0	0	10 295	10 295
Reservkapitali moodustamine	0	0	0	0	0	0
31.12.2017	10 964	3 773	988	0	6 060	21 784
Aruandeaasta puhaskasum	0	0	0	0	9 816	9 816
Reservkapitali moodustamine	0	0	108	0	0	108
Muud reservid	36	0	0	433 964	0	434 000
Eelmiste per.jaotamata kasum (kahjum)	0	0	0	0	5 952	5 952
31.12.2018	11 000	3 773	1 096	433 964	15 768	465 600

Täiendav informatsioon omakapitali kohta on toodud lisas 14.

Lisad lehekülgedel 12-36 on raamatupidamise aruande lahutamatud osad.

RAHAVOOGUDE ARUANNE

	2018	2017	Lisad
Rahavood äritegevusest			
Puhaskasum	9 816	4 532	
Puhaskasumi korrigeerimised	10 905	13 188	17
Äritegevusega seotud käibevara muutus:			
lühiajalised nõuded ja ettemaksed, v.a. laenud ja intressid	-141	-4 304	17
Varude muutus	-909	-438	8
Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus:			
kreditoorne võlgnevus	2 510	-648	
ettemaksed	-114	185	13
Makstud intressid	0	-2 497	5
Rahavood äritegevusest kokku	22 067	10 019	
Äritegevuse rahavoog lõpetatud tegevustelt	0	3 072	
Rahavood äritegevusest kokku	22 067	13 091	
Rahavood investeerimistegevusest			
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetus	-9 999	-10 776	9,10
Materiaalse ja immateriaalse põhivara müük	724	124	9,10
Saadud intressid	1	11	5
Rahavood investeerimistegevusest kokku	-9 274	-10 641	
Investeerimistegevuse rahavoog lõpetatud tegevustelt	0	-5 220	
Rahavood investeerimistegevusest kokku	-9 274	-15 861	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Aktsionäridelt saadud laenud	0	19 567	
Aktsionäride laenude tagasimaksed	0	-17 598	
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	-18	-62	11
Rahavood finantseerimistegevusest kokku	-18	1 906	
Finantseerimistegevuse rahavoog lõpetatud tegevustelt	0	-353	
Rahavood finantseerimistegevusest kokku	-18	1 553	
RAHAVOOD KOKKU	12 775	-1 217	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	733	1 950	
Raha ja raha ekvivalentide muutus	12 775	-1 217	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	13 508	733	

Lisad lehekülgedel 12-36 on raamatupidamise aruande lahutamatud osad.

LISAD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE**Lisa 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtted****Üldine informatsioon**

AS-i Elisa Teleteenused 31. detsembril 2018. aastal lõppenud majandusaasta raamatupidamise aastaaruanne kinnitati vastavalt juhatuse otsusele 27. juunil 2019. aastal. Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule, kinnitatakse juhatuse poolt koostatud ja nõukogu poolt heaks kiidetud majandusaasta aruanne. Aktsionäridel on õigus juhatuse poolt koostatud ja kinnitatud majandusaasta aruannet mitte heaks kiita ning nõuda uue aruande koostamist.

AS Elisa Teleteenused (kuni 12.01.2018 AS Starman) on Eestis asutatud ja tegutsev ettevõtte, mille keskmine töötajate arv 2018. aastal oli 216. Ettevõtte on registreeritud aadressil Sõpruse pst 145, Tallinn.

AS Elisa Teleteenuste põhitegevusalad on kaabeltelevisiooni ja andmeside teenuste osutamine ning maapealse leviga digitaaltelevisiooni müük.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt (IFRS EL) ja põhineb soetusmaksumuse printsiibil, välja arvatud juhtudel, mis on kirjeldatud alljärgnevas arvestuspõhimõtetes. Raamatupidamisaruanne on koostatud tuhandetes eurodes.

Finantsaruanne koostatakse järjepidevuse ja võrreldavuse põhimõtete alusel, mis tähendab, et ettevõtte järgib alati samu raamatupidamis põhimõtteid ja esitusviisi. Raamatupidamis põhimõtteid ja esitusviisi muudetakse üksnes juhul, kui seda nõutakse uute või muudetud rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite (IFRS EL) ja nende tõlgenduste alusel või kui uus arvestuspõhimõte ja/või esitusviis annab objektiivsema ülevaate ettevõtte finantsseisust, finantstulemustest ja rahavoogudest.

Aruandeperioodil rakendunud uued ja muudetud standardid ja tõlgendused

Käesoleva aruande koostamisel rakendatud arvestuspõhimõtted on samad, mida kasutati ettevõtte 31. detsembril 2017 lõppenud majandusaasta aruandes, välja arvatud juhtudel, mida on kirjeldatud alljärgnevalt.

Ettevõtte on alates 1. jaanuarist 2018 esmakordselt rakendanud IFRS 15 „Müügitululepingutelt klientidega“ ja IFRS 9 „Finantsinstrumendid“. Mitmed teised uued standardid on rakendunud 1. jaanuarist 2018, kuid neil ei ole olulist mõju ettevõtte finantsaruannetele. IFRS 15 ja IFRS 9 rakendamisel ei olnud olulist mõju ettevõtte finantsaruannetele seisuga 01. jaanuar 2018.

Standard IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ (2014)

Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algas 1. jaanuaril 2018 või hiljem; rakendatakse tagasiulatavalt mõnede eranditega. Eelnevate perioodide ümberarvestus ei ole vajalik ja see on lubatud vaid sellise informatsiooni alusel, mida pole mõjutanud hiljem ilmsiks tulnud asjaolud.

See standard asendab standardi IAS 39 „Finantsinstrumendid: kajastamine ja mõõtmine“. Kuigi finantsvarade mõõtmisel lubatud mõõtmisalused – korrigeeritud soetusmaksumus, õiglane väärtus läbi muu koondkasumi ja õiglane väärtus läbi kasumi või kahjumi – sarnanevad standardi IAS 39 mõõtmisalustele, on kriteeriumid, mille alusel finantsvarasid õigesse mõõtmiskategooriasse liigitatakse, oluliselt erinevad.

Finantsvara mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kui on täidetud järgmised kaks tingimust:

- vara hoitakse ärimudelil, mille eesmärk on hoida varasid, et saada neist tulenevaid lepingulisi rahavoogusid;

- kindlaksmääratud kuupäevadel tulenevad lepingulistest tingimustest rahavood, mis sisaldavad ainult põhiosamakseid ja intressimakseid tasumata põhiosalt.

Ettevõtte võttis 1. jaanuaril 2018 kasutusele IFRS 9 standardi. Standardi kajastamisel võetakse finantskohustused algselt arvele tema õigluses väärtuses, mis võrdub saadud netotuludega. Seejärel kajastatakse finantskohustusi korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit. Kõik otseselt seostatavad tehingukulud sisalduvad finantskohustuste esialgses maksumuses.

Finantskohustused kajastatakse pika – ja lühiajalistes kohustustes ning need võivad olla nii intressita kui ka intressiga. Sellised varad kajastatakse seejärel korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit. Intressitulu, välisvaluuta kasumid ja kahjumid ning väärtuse langus kajastatakse kasumiaruandes. Kajastamise lõpetamisel tekkinud kasumeid või kahjumeid kajastatakse kasumiaruandes.

Standardi IFRS 9 väärtuse languse mudel asendab standardi IAS 39 „tekkinud kahjumi“ mudeli „eeldatava krediidikahjumi“ mudeliga, mis tähendab seda, et enam ei pea enne väärtuse langusest tuleneva allahindluse kajastamist olema toimunud kahjujuhtum.

IFRS 9 kohaselt mõõdetakse väärtuse langust alates finantsvarade esmasest kajastamisest ühel järgmistest alustest:

- 12 kuu jooksul oodatavad krediidikahjumid: need on krediidikahjumid, mis tulenevad võimalikest maksehäiretest 12 kuu jooksul alates aruandekuupäevast; ja
- eluea jooksul oodatavad krediidikahjumid: need on krediidikahjumid, mis tulenevad kõigist võimalikest maksehäiretest finantsinstrumendi oodatava eluea jooksul.

Ettevõtte hinnangul siiski vara väärtuse langusest tulenevad kahjumid suurenevad ja muutuvad eeldatava krediidikahjumi mudeli rakendusala järele jäävate varade puhul kõikumavaks (vt lisa 18).

Ettevõtte hinnangul ei omanud olulist mõju IFRS 9 rakendamine finantsaruandlusele.

IFRS 15 „Müügitulu lepingutelt klientidega“, muudatus standardi IFRS 15 jõustamise osas (rakendus 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele).

Uue standardi põhiprintsiibi kohaselt kajastatakse müügitulu siis, kui kaup või teenus antakse kliendile üle, ning müügitulu kajastatakse tehinguhinnas. Koos müüdüd kaubad ja teenused, mis on eristatavad, tuleb kajastada eraldi ning lepinguhinnast antavad hinnaalandused tuleb reeglina allokeerida eraldi elementidele. Kui saadav tasu võib teatud põhjustel muutuda, kajastatakse müügituluna miinimumsumma, kui sellega ei kaasne olulist tühistamise/tagasimaksmise riski. Klientidega lepingute saamise tagamiseks tehtud kulutused tuleb kapitaliseerida ja amortiseerida selle perioodi jooksul, mil leping tekitab tulusid.

IFRS 15 „Müügitulu lepingutelt klientidega“, muudatused (rakendus 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele).

Muudatused ei muuda standardi põhiprintsiipe, vaid selgitavad, kuidas neid printsiipe tuleks rakendada. Muudatused selgitavad, kuidas tuvastada teostamiskohustusi (lubadust kliendile üle anda kaupa või osutada teenust) lepingus; kuidas määrata, kas ettevõtte on müügitulepingu põhiosutaja (principal) (kauba või teenuse pakkuja) või agent (vastutav kauba või teenuse pakkuja korraldamise eest); ning kuidas määrata, kas müügitulu litsentsi andmise eest tuleb kajastada konkreetsel ajahetkel või perioodi jooksul. Neile selgitustele lisaks sisaldavad muudatused kaks täiendavat lihtsustust eesmärgiga vähendada ettevõtte kulusid ja keerukust standardi esmakordsel rakendamisel.

Seega ei ole 2017. aasta kohta esitatud teavet korrigeeritud ja need on esitatud varasemalt kehtinud standardite IAS 18, IAS 11 ning vastavate tõlgenduste järgi. Lisaks ei ole võrdlusandmetele rakendatud IFRS 15 avalikustamise nõudeid. Lisaks kohustusele avalikustada täiendavat teavet müügitulu aluseks olevate tehingute kohta, ei avaldanud

IFRS 15 rakendamine mõju ettevõtte bilansile seisuga 1. jaanuar 2018 ja 31. detsember 2018 ega kasumiaruandele ja rahavoogude aruandele 31. detsembril 2018 lõppenud majandusaasta kohta. Lisateavet ettevõtte tulude kajastamisega seotud arvestuspõhimõtete kohta vaadata punktis D.

IFRIC 22 "Tehingud välisvaluutas ja ettemaksud" (rakendus 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele).

Tõlgendus on asjakohane olukorras, kus ettevõtte kas saab või maksab ettemakse välisvaluutas sõlmitud lepingutest. Tõlgendus selgitab, et tehingupäev - ehk päev, mil määratakse kasutatav valuutakurs - on päev, millal ettevõtte võtab arvele ettemaksest tuleneva mittemonetaarse vara või kohustuse. Ettevõtte peab samas hindama, kas ettemaks on monetaarne või mittemonetaarne vara või kohustus, ja kasutama selleks IAS 21, IAS 32 ja kontseptuaalse raamistiku juhiseid.

Ettevõtte hinnangul ei mõjuta tõlgendus esmakordsel rakendamisel oluliselt ettevõtte finantsaruannete esitusviisi.

Tulevikus jõustuvad standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Seisuga 31.12.2018 on välja antud ja Euroopa Liidu poolt vastu võetud IFRS EL standardeid, standardite muudatusi ja tõlgendusi, mida ei ole käesoleva aruande koostamisel rakendatud, kuna nende jõustumine jääb järgmistesse majandusaastatesse.

IFRS 16 „Rendilepingud“ (rakendub 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandeperioodidele).

Uus standard sätestab rendilepingute arvele võtmise, mõõtmise, esituse ja avalikustamise põhimõtted. Kõikide rendilepingute tulemusena saab rendilevõtja õiguse kasutada vara alates rendilepingu algusest ning – juhul kui rendimakseid tehakse üle perioodi – ka finantseeringu. Sellest tulenevalt elimineerib IFRS 16 rendilepingute klassifitseerimise kasutus- ja kapitalirentideks nagu seda tegi IAS 17 ning selle asemel kehtestab ühe arvestusmudeli rendilevõtjate jaoks. Rendilevõtjad peavad (a) arvele võtma varad ja kohustused kõikide üle 12-kuuliste rendilepingute osas, v.a juhul kui renditav vara on väikese väärtusega; ning (b) kajastama kasumiaruandes kulumit renditavadelt varadelt ja intressikulu rendikohustustelt. IFRS 16 põhimõtted rendileandjate jaoks jäävad sisuliselt samaks IAS 17 põhimõtetega, ehk et rendileandja jagab jätkuvalt oma rendilepingud kasutus- ja kapitalirentideks ning kajastab neid rendiliike erinevalt.

A. Konsolideerimine

Vastavalt Raamatupidamise seaduse § 29 lõikele 5 ei ole Elisa Teleteenused AS koostanud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, kuna 100% tema aktsiaid kuulub emaettevõttele Elisa OYJ, kes on asukohamaa seaduste kohaselt kohustatud koostama ning avalikustama kontserni auditeeritud majandusaasta aruande.

C. Välisvaluutas fikseeritud tehingud

Emaettevõtte ja Eestis asuva tütarettevõtte arvestusvaluutaks on euro, kõiki teisi valuutasid loetakse välisvaluutadeks.

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel võetakse aluseks tehingu toimumise päeval ametlikult kehtivad Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud rahalised varad ja kohustused hinnatakse bilansipäeva seisuga ümber eurodesse bilansipäeval ametlikult kehtiva Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel.

Ümberhindamise tulemusena saadud kursikasumid ja -kahjumid kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes.

Mitterahalisi välisvaluutas fikseeritud varasid ja kohustusi, mida ei kajastata õiglase väärtuse meetodil (näiteks ettemaksud, soetusmaksumuse meetodil kajastatavad varud, materiaalne ja immateriaalne põhivara), bilansipäeval ümber ei hinnata, vaid kajastatakse jätkuvalt tehingupäeval kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursi alusel.

D. Tulu kajastamine

Tulu kajastatakse saadud või saadaoleva tasu väärtuses. Kui tasumine toimub tavatingimustest pikema perioodi jooksul, kajastatakse tulu saadava tasu nüüdisväärtuses.

Müügitulu mõõdetakse kliendiga sõlmitud lepingus sätestatud tasu alusel. Ettevõtte kajastab tulu, kui ta täidab toimingukohustuse, andes kauba või teenuse üle kliendile. IFRS 15 sisaldab tulude kajastamise viieetapilist mudelit. Peamiseks kriteeriumiks on kontrolli läbimine. Standardi rakendamine mõjutab eelkõige tähtjalisi lepinguid. IFRS 15 kohaselt kajastatakse tähtjalisi teenuslepinguid lepinguperioodi jooksul ning nendega seotud kulud jaotatakse kogu lepinguperioodile sh. müügitasud ja tähtjaliste teenuslepingute allahindlused. Elisa Teleteenused AS on lepingud tähtajatud, mistõttu antud standard ei avaldanud mõju tulu kajastamisele.

Kaupade müügist (IT- ja TV seadmed) (sh. järelmaksuga müügist) tulenevat tulu kajastatakse siis, kui klient omandab kauba või teenuse üle kontrolli ning müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav ning tehingust saadava tasu laekumine tõenäoline. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamise järel.

Intressitulu kajastatakse tekkepõhiselt lähtudes vara sisemisest intressimäärast. Juhul kui intressitulu laekumine ei ole tõenäoline, kajastatakse tulu kassapõhiselt. Dividenditulu kajastatakse vastavalt nõudeõiguse tekkimisele.

Klientidele pakutakse ka erinevaid tooteid ja teenuseid koondatuna pakettidesse. Paketid sisaldavad televisiooni-, interneti-, telefoniteenuseid koos selleks vajalike seadmetega. Sellistes pakkumistes võib sisalduda mitme toote üleandmine või mitme teenuse osutamine. Mõnel juhul sisaldab pakumine ka toote installeerimist, käivitamist või aktiveerimist, mille eest tasutakse fikseeritud tasu või fikseeritud tasu, mis on kombineeritud perioodiliste maksetega. Telekommunikatsiooniseadmeid vaadeldakse eraldi osutatavast teenusest juhul, kui nende kliendile üleantavate seadmete jaoks eksisteerib ka eraldi turg, see tähendab, et nendega oleks võimalik ka teenusest eraldatuna kaubelda. Taoliste kaupadega seotud kulud kajastatakse samaaegselt müügituludega. Kombineeritud lepingud jaotatakse osadeks, kui eraldiseisvad osad vastavad jaotamise kriteeriumile. Lepingutingimused jaotatakse eraldiseisvatele osadele vastavalt nende väärtuse proportsioonile. Müügitulu jaotatakse seadmete ja teenuste vahel proportsionaalselt vastavalt üksikute elementide väärtusele. Sarnaselt müügitulu jaotamisele toodete ja teenuste vahel kajastatakse mitut erinevat teenust sisaldavad paketid komponentidena. Mitut erinevat teenust sisaldava paketi puhul hindab ja eristab juhtkond teenuse tarbija perspektiivist paketi raames saadavate teenuste komponendid. Täpsem informatsioon vastava juhtkonna hinnangu osas on toodud punktis N.

Ettevõtte on rakendanud IFRS 15 arvestuspõhimõtteid esmakordselt alates 1. jaanuarist 2018. IFRS 15 esmakordse rakendamise mõju on kirjeldatud muudatused arvestuspõhimõtete osas „Aruandeperioodil rakendunud uued ja muudetud standardid ja tõlgendused“.

E. Finantsinstrumendid

(a) Tuletisinstrumentideks mitteolevad finantsvarad

Ettevõttel on järgmised tuletisinstrumentideks mitteolevad finantsvarad: raha ja raha ekvivalendid, laenu ja nõuded. Kõik ettevõtte tuletisinstrumentideks mitteolevad finantsvarad kuuluvad kategooriasse „laenu ja nõuded“.

Ettevõtte finantsvarade klassifitseerimine sõltub finantsvarade omandamise eesmärgist. Juhtkond otsustab finantsvarade klassifitseerimise üle nende esmasel kajastamisel.

Kõik finantsvarad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara eest makstud tasu õiglase väärtus. Algne soetusmaksumus sisaldab kõiki

finantsvara soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi, sealhulgas tasud vahendajatele ja nõustajatele, tehinguga kaasnevad mittetagastatavad maksud ja muud sarnased kulutused v.a. selliste finantsvarade, mida kajastatakse õiglasel väärtuses muutusega läbi kasumiaruande, soetamisega seotud kulutused.

Kõik tavapärasel tingimustel toimuvad finantsvarade ostud ja müügid kajastatakse nende tehingute tehingupäeval, s.t. päeval, mil ettevõtte võtab endale kohustuse (näiteks sõlmib lepingu) teatud finantsvara ostuks või müügiks. Tavapärasel turutingimusel toimuvaks nimetatakse selliseid oste ja müüke, mille puhul ostetava või müüdava finantsvara üleandmine müüjalt ostjale toimub antud turul väljakujunenud või vastavate tururegulatsioonidega nõutud perioodi jooksul.

Laenud ja nõuded

Laenud ja nõuded kajastatakse edaspidi korrigeeritud soetusmaksumus kasutades sisemist intressimäära. Korrigeeritud soetusmaksumus arvutatakse kogu finantsvara kehtivusperioodi kohta, kusjuures arvesse võetakse igasugune soetamisel tekkinud diskonto või preemia ning tehinguga otseselt seotud kulutused.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalentidena kajastatakse lühiajalisi (kuni 3-kuulise tähtajaga soetatud) kõrge likviidsusega investeeringuid, mida on võimalik konverteerida teadaoleva summa raha vastu ning mille puhul puudub oluline turuväärtuse muutuse risk, sh. kassas ja panga arvelduskontodel olev raha, raha teel ning kuni 3-kuulised tähtajalised deposiidid. Raha ja raha ekvivalendid on kajastatud korrigeeritud soetusmaksumus.

(b) Tuletisinstrumentideks mitteolevad finantskohustused

Kõik ettevõtte tuletisinstrumentideks mitteolevad finantskohustused kuuluvad kategooriasse „muud finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumus“.

Finantskohustused võetakse algselt arvele nende soetusmaksumus, milleks on finantskohustuse eest saadud tasu õiglane väärtus, sisaldades tehingutasusid. Edaspidi kajastatakse finantskohustusi nende korrigeeritud soetusmaksumus, kasutades sisemist intressimäära.

Finantskohustustega kaasnev intressikulu kajastatakse tekkepõhiselt perioodikuluna kasumiaruande real "Finantskulud".

Finantskohustuse kajastamine lõpetatakse siis, kui see on tasutud, tühistatud või aegunud.

Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse bilansis tasumisele kuuluvas summas. Pikaajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadud tasu õiglasel väärtuses (millest on maha arvatud tehingukulutused), arvestades järgnevatel perioodidel kohustustelt intressikulu sisemise intressimäära meetodil.

Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg saabub vähem kui 12 kuu jooksul pärast bilansikuupäeva või kui ettevõttel pole tingimusteta õigust kohustuse tasumisele edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva. Laenukohustusi, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalisena. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustusi, mida laenuandjal oli õigus bilansipäeval tagasi kutsuda laenulepingutes sätestatud tingimuste rikkumise tõttu.

(c) Õiglase väärtuse määramise hierarhia

Vara või kohustuse õiglase väärtuse määramisel lähtub ettevõtte võimalusel turuhinnast. Hindamisel lähtub ettevõtte järgmisest hierarhiast, sõltuvalt milliseid sisendeid hindamisel kasutatakse:

Tase 1: samaväärsete varade või kohustuste noteeritud turuhind,

Tase 2: kasutatakse noteeritud turuhinnast erinevaid sisendeid, mida on võimalik vastava vara või kohustuse kohta kasutada (hindadena) või kaudselt (tuletatud hindadest) määrata.

Tase 3: vara või kohustuse sisendid, mis ei põhine jälgitavatel turuandmetel (mittejälgitavad sisendid).

F. Varud

Varud võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb varude ostuhinnast, ostuga kaasnevast tollimaksust, muudest mittetagastatavatest maksudest ja soetamisega otseselt seotud veokuludest, millest on maha arvatud hinnaalandid. Varude soetusmaksumuse kindlaks määramisel kasutatakse kaalutud keskmise soetusmaksumuse meetodit.

Varud hinnatakse bilansis lähtudes sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimisväärtus. Neto realiseerimisväärtus on müügihind, millest on maha arvatud eeldatavad müügiga seotud kulud. Varude allahindlusi nende neto realiseerimisväärtusele kajastatakse aruandeperioodi kuluna ja kajastatakse kasumiaruande real "Kaubad, toore, materjal ja teenused".

G. Materiaalne põhivara

Materiaalseks põhivaraks loetakse varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta, kui on tõenäoline, et nende kasutamisega seoses saadakse tulevikus majanduslikku kasu.

Materiaalne põhivara võetakse arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest.

Edaspidi kajastatakse materiaalsel põhivara soetusmaksumuses, miinus akumulieeritud kulum ja võimalikud vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Arvelevõetud materiaalse põhivaraga seotud hilisemad väljaminekud (näiteks mõne varaobjekti teatud osade asendamine) lisatakse varade bilansilisele väärtusele siis, kui on täidetud järgmised kriteeriumid: (a) on tõenäoline, et ettevõtte saab sellest tulevikus majanduslikku kasu ning (b) nende soetusmaksumust on võimalik usaldusväärselt mõõta. Asendatud osad kantakse bilansist välja. Kõik teised väljaminekud kajastatakse kuludena perioodil, mil vastavad kulutused tehti.

Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt kasulikule elueale.

Materiaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarse amortisatsiooni meetodit. Amortisatsiooninorm määratakse igale põhivara objektile eraldi sõltuvalt selle kasulikust tööeast.

Amortisatsioonimäärad aastas on põhivara gruppidele järgmised:

maa ja ehitised:

- ehitised ja rajatised 2,5-12,5%
- kaabelvõrgud 8-20,0%
- peajaamad 12,5-25,0%

masinad ja seadmed:

- modemid 20,0-33,3%
- digiboksid 20,0-33,3%
- masinad ja seadmed 10,0-33,3%
- teenuse osutamisega seotud seadmed 10,0-33,3%

muu põhivara:

- muu inventar, tööriistad ja sisseseade 14,3-33,3%

Maad ei amortiseerita.

Vara amortiseerimine lõpetatakse kui vara lõppväärtus, milleks on summa, mida ettevõtte saaks vara võõrandamisel täna, juhul kui vara oleks sama vana ja samas seisukorras, nagu ta on eeldatavasti tema kasuliku eluea lõppedes, ületab tema bilansilist jääkmaksumust.

Materiaalse põhivara amortisatsioonimeetodid, -normid ja lõppväärtused vaadatakse üle vähemalt iga majandusaasta lõpul ja kui uued hinnangud erinevad eelnevatest, kajastatakse muutused raamatupidamislike hinnangute muutustena, s.t edasiulatuvalt.

Materiaalse põhivara kajastamine lõpetatakse vara võõrandamisel või siis, kui ettevõtte ei eelda selle vara kasutamisest või müügist enam majandusliku kasu saamist. Materiaalse põhivara kajastamise lõpetamisest tekkivad kasumid ja kahjumid kajastatakse selle perioodi, millal kajastamine lõpetati, kasumiaruandes real "Muud äritulud" või "Muud ärikulud".

Materiaalse põhivara objektid, mis väga tõenäoliselt müüakse lähema 12 kuu jooksul, klassifitseeritakse ümber müügiotel põhivaraks, mida kajastatakse bilansis eraldi real. Müügiotel põhivara amortiseerimine lõpetatakse ning seda kajastatakse kas bilansilises jääkmaksumuses või õiglasel väärtuses (miinus müügikulutused), sõltuvalt sellest, kumb on madalam.

Laenukasutuse kulutused, mis on seotud konkreetse põhivaraga, mille kasutusvalmidusse viimine võtab pikema ajaperioodi, kajastatakse põhivarade soetusmaksumuses. Kuna ettevõtte juhtkonna hinnangul on põhivarade kasutusvalmidusse viimise protsess lühiajaline, siis ei ole ettevõtte 2018. aastal laenukasutuse kulusid kapitaliseerinud põhivara soetusmaksumuses.

Ettevõtte poolt ise ehitatavate põhivarade (kaabellevivõrgud) soetusmaksumusse kapitaliseeritakse nende põhivarade ehitamisega seotud töötajate palgakulu.

H. Immateriaalne põhivara

Äriühendustest eraldi omandatud immateriaalsed varad võetakse arvele ainult juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- (a) varaobjekt on ettevõtte poolt kontrollitav;
- (b) on tõenäoline, et ettevõtte saab objekti kasutamisest tulevikus tulu;
- (c) objekti soetusmaksumus on usaldusväärselt hinnatav.

Immateriaalsed varad, mis on omandatud läbi äriühenduse, võetakse arvele firmaväärtusest eraldi, kui need varaobjektid on eraldatavad või on tekkinud lepingulistest või muudest juriidilistest õigustest ja nende õiglast väärtust saab omandamise kuupäeval usaldusväärselt hinnata.

Immateriaalse varana kajastatakse ka IT- ja muud tehnoloogilist arendustegevust, mida teostatakse nii ettevõtte siseselt, kui ka sisseostetud teenusena. Immateriaalse põhivarana kajastamise otsustamiseks hinnatakse arendustegevuse tulemusena valminud objekti eluiga.

Lisaks kajastatakse immateriaalse põhivarana investeeringud kliendibaasi, mis on otseselt seotud klientide hankimise kuluga, sh töötajatele ning välispartneritele uute klientide kaasamise eest makstud tasud. Nimetatud kliendibaasi investeeringute eluea hinnangus lähtutakse kliendi ja ettevõtte vahel sõlmitud kliendilepingu fikseeritud kohustuse perioodist, st nimetatud investeeringute eluiga on hinnatud ühele aastale.

Alates 01.04.2017.a. lõpetati kliendibaasi kapitaliseerimine vastavalt Elisa Oyj arvestuspõhimõtetele. Seni kapitaliseeritud kliendibaasi kulumi arvestust jätkatakse kuni selle täieliku amortiseerimiseni.

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Immateriaalse põhivarana kajastatakse ka tööjõukulusid, mille tulemusena suureneb immateriaalsete põhivarade väärtus.

Edaspidi kajastatakse immateriaalset põhivara bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuliseeritud amortisatsioon ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Immateriaalsete varade puhul hinnatakse, kas tegemist on määratud või määramata kasulike elueaga varaga. Määratud kasuliku elueaga immateriaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarset amortisatsiooni meetodit. Amortisatsioonimäärad aastast immateriaalse põhivara gruppidele on järgmised:

- kliendilepingud ja nendest tulenevad kliendisuhted 14,29-100%

- ostetud litsentsid, tarkvara 5,0-33,3%
- kaubamärgid 3,3%

Määratud kasuliku elueaga immateriaalse vara amortisatsioonikulu kajastatakse kasumiaruande kirjel "Põhivara amortisatsioon ja väärtuse langus". Määratud elueaga immateriaalsete varade amortisatsiooniperioodi ja -meetodit vaadatakse üle iga majandusaasta lõpul. Muudatused eeldatavas kasulikus elueas või vara tulevase majandusliku kasu ajalises struktuuris kajastatakse vastavalt kui muutusi amortisatsiooniperioodis ja -meetodis edasiulatuvalt ehk kui muutust raamatupidamislikes hinnangutes.

Määramata kasuliku elueaga immateriaalseid varasid ei amortiseerita. Määramata kasuliku elueaga immateriaalsete varade (v.a. firmaväärtus) kasulik eluiga vaadatakse üle igal aastal veendumaks, et tegemist on endiselt määramata kasuliku elueaga. Kui eluea määramatus on muutunud, siis kajastatakse muutust kasulikus elueas edasiulatuvalt.

Laenukasutuse kulutused, mis on seotud konkreetse põhivaraga, mille kasutusvalmidusse viimine võtab pikema ajaperioodi, kajastatakse põhivarade soetusmaksumuses. Kuna ettevõtte juhtkonna hinnangul on põhivarade kasutusvalmidusse viimise protsess lühiajaline, siis ei ole ettevõtte 2018. aastal laenukasutuse kulused kapitaliseerinud põhivara soetusmaksumuses.

Aruandekuupäeva seisuga omab AS Elisa Teleteenused ühte osa Eesti Digitaalringhäälingu OÜ-s, mis moodustab 0,04% kogu ettevõtte osakapitalist. Läbi ettevõtte omanduses oleva ühe osa, põhikirja ja osanike vahel sõlmitud lepingu omab AS Elisa Teleteenused kontrolli ettevõttes oleva sagedusloa üle (vt. täpsemalt lisa 10).

Kaubamärgid

Eraldi soetatud kaubamärgid võetakse algselt arvele soetusmaksumuses.

Äriühenduse käigus omandatud kaubamärgid kajastatakse omandamise hetkel õiglases väärtuses.

Amortiseeritavate varade väärtuse langust hinnatakse siis, kui esineb bilansilise maksumuse langusele viitavaid asjaolusid ning vajadusel kajastatakse allahindlus.

Firmaväärtus

Firmaväärtus kajastatakse algselt tema soetusmaksumuses, milleks on äriühenduse käigus üleantud tasu, omandatavas ettevõttes oleva mittekontrolliva osaluse ja omandajale eelnevalt omandatavas ettevõttes kuulunud omakapitaliosaluse õiglase väärtuse (omandamise kuupäeva seisuga) positiivne vahe ettevõtte osaluse omandatud eristatavate varade ja ülevõetud kohustuste vahel. Edasisel kajastamisel mõõdetakse firmaväärtust tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Firmaväärtuse osas viiakse vähemalt kord aastas või sagedamini, kui sündmused või asjaolude muutumine näitavad, et firmaväärtuse bilansiline väärtus võib olla vähenenud, läbi vara väärtuse languse test. Firmaväärtust ei amortiseerita.

Väärtuse languse testimise eesmärgil on äriühendusest tekkinud firmaväärtused jagatud ettevõtte nendele raha genereerivatele üksustele, mis peaksid saama konkreetsest äriühendusest majanduslikku kasu, või selliste üksuste gruppidele. Firmaväärtuse jagamisel raha genereerivatele üksustele lähtutakse ettevõtte sisemisest aruandlusest – firmaväärtus jagatakse madalaimale tasemele, kus seda jälgitakse ettevõtte juhtkonna poolt sisemises aruandluses.

Väärtuse langus määratakse kindlaks firmaväärtusega seotud raha genereeriva üksuse kaetava väärtuse hindamise teel. Kui raha genereeriva üksuse kaetav väärtus on väiksem kui tema bilansiline väärtus, siis kajastatakse väärtuse langusest tulenev kahjum. Allahindlusest tulenev kahjum kajastatakse aruandeperioodi kuluna kasumiaruandes. Kui hiljem firmaväärtuse kaetav väärtus tõuseb üle selle bilansilise väärtuse, siis allahindlusi ei tühistata.

I. Vara väärtuse langus

(a) Finantsvara

Korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil kajastatavaid finantsvarasid hinnatakse alla juhul, kui on tõenäoline, et nende kaetav väärtus on väiksem kui bilansiline väärtus. Korrigeeritud soetusmaksumusel kajastatavate finantsvarade kaetav väärtus on finantsvarast tulevikus saadavate rahavoogude nüüdisväärtus diskonteerituna esmasel kajastamisel fikseeritud sisemise intressimääraga. Finantsvarade allahindlus kajastatakse kasumiaruandes kuluna.

Individuaalselt oluliste finantsvarade väärtuse langust hinnatakse võimalusel iga objekti jaoks eraldi. Kui nõuete individuaalne hindamine ei ole nõuete arvust tulenevalt võimalik, siis hinnatakse individuaalselt ainult olulisi nõudeid. Ülejäänud nõudeid hinnatakse kogumina, arvestades eelmiste aastate kogemust laekumata jäänud nõuete osas. Nõuded, mille sissenõudmiseks ei ole võimalik või majanduslikult kasulik meetmeid rakendada, on hinnatud lootusetuks ning bilansist välja kantud. Nõuete väärtust hinnatakse ka muudel selliste sündmuste esinemisel, mis viitavad sellele, et nõude kaetav väärtus võib olla väiksem kui nõude bilansiline väärtus.

Varem alla hinnatud nõude laekumisel või muude sündmuste korral, mis näitavad, et allahindlus ei ole enam põhjendatud, kajastatakse allahindluse tühistamine kasumiaruandes selle kulu vähendusena, kus allahindlus algelt kajastati.

(b) Mittefinantsvara

Igal aruandekuupäeval hindab ettevõtte, kas eksisteerib indikatsioone mittefinantsvara raamatupidamisväärtuse languse kohta. Juhul kui taolisi indikatsioone esineb, hindab ettevõtte vara kaetavat väärtust. Firmaväärtuse ja määramata kasuliku elueaga või veel kasutusse võtmata immateriaalsete varade puhul hinnatakse kaetavat väärtust igal aruandekuupäeval.

Vara hinnatakse alla tema kaetavale väärtusele (kõrgemale kahest – kas õiglane väärtus miinus müügikulutused või kasutusväärtus), kui see on madalam vara bilansilisest jääkväärtusest. Kasutusväärtuse hindamisel diskonteeritakse hinnangulisi tulevasi rahavooge maksueelse diskontomääraga, mis väljendab hetke turuhinnanguid raha ajaväärtuse ja varaga seotud iseloomulike riskide kohta. Vara väärtuse languse testimiseks koondatakse varad väikseimasse varasid hõlmavasse rühma, mis loob oma jätkuva tegevusega rahavoogusid, mis on valdavas osas sõltumatud muude varade või varade rühmade (raha genereerivate üksuste) poolt loodavatest rahavoogudest.

Väärtuse languse testimise eesmärgil jagatakse äriühenduse käigus omandatud firmaväärtused ettevõtte nendele raha genereerivate üksustele, mis äriühendusest tekkivast sünergiast eeldatavalt kasu saavad.

Kui vara või selle raha genereeriva üksuse raamatupidamisväärtus ületab vara või raha teeniva üksuse hinnangulise kaetava väärtuse, kajastatakse väärtuse langusest tulenev kahjum. Raha genereeriva üksuse väärtuse langusest tulenenud kahjumi kajastamisel vähendatakse esmalt üksusele jagatud firmaväärtuse raamatupidamisväärtust ning seejärel proportsionaalselt üksuse (üksuste rühma) muude varade raamatupidamisväärtust.

Firmaväärtuse langust ei tühistata. Muude varade puhul hinnatakse igal bilansipäeval, kas on indikatsiooni, mis viitaks sellele, et varem kajastatud allahindlus ei ole enam põhjendatud. Juhul, kui selliseid indikatsioone on, siis leitakse vara kaetav väärtus ja vajadusel tühistatakse varem kajastatud allahindlus. Allahindluse tühistamine kajastatakse selle perioodi, mil tühistamine aset leidis, kulu vähendusena. Varem kajastatud vara väärtuse langusest tulenenud kahjum tühistatakse ainult ulatuses, mille võrra vara raamatupidamisväärtus ei ületa raamatupidamisväärtust, mis oleks kindlaks määratud (ilma amortisatsioonita), kui vara väärtuse langusest tulenevat kahjumit ei oleks kajastatud.

J. Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Bilansis kajastatakse eraldis juhul, kui ettevõttel lasub enne bilansipäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenevalt juriidiline või tegevusest tingitud kohustus, mille realiseerumine on tõenäoline ja mille kohustuse summat on võimalik usaldusväärselt mõõta. Eraldiste hindamisel on lähtutud juhatuse hinnangutest, kogemustest ja vajadusel ka sõltumatute ekspertide hinnangutest ning need kajastatakse bilansis summas, mis on bilansipäeva seisuga vajalikud eraldisega seotud kohustuste rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolele. Eraldisega seotud kulu kajastatakse perioodi kasumiaruandes.

Hinnatakse ka ettevõtte poolt sõlmitud lepingute mõju ettevõtte tegevusele ning kahjulike lepingute olemasolul moodustatakse vastav eraldis. Kahjulik leping on selline leping, mille täitmisega kaasnevad kulutused ületavad lepingust saadavat majanduslikku kasu. Kahjulike lepingute suhtes moodustatakse eraldis summas, mis on väiksem kahest järgnevast: lepingu täitmisega kaasnev kahjum või lepingu katkestamisega kaasnev leppetrahv. Bilansipäeva seisuga selliseid eraldisi ei ole.

Muud kohustused, mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, kuid mille realiseerumise tõenäosus on ettevõtte juhtkonna hinnangul väiksem kui mitterealiseerumise tõenäosus või millega kaasnevate kulutuste suurus ei ole võimalik piisava usaldusväärse hinnata, on avalikustatud tingimuslike kohustustena raamatupidamise aastaaruande lisades.

K. Tulu maksustamine

Vastavalt Eesti Vabariigi seadustele ei maksustata Eestis ettevõtte aruandeaasta kasumit. Tulumaksu makstakse dividendidelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Kehtiv maksumäär on 20% (tasumisele kuuluv maksusumma moodustab 20/80 netoväljamaksest). Alates 2019. aastast rakendub regulaarselt makstavatele dividendile madalam maksumäär 14% (14/86 netoväljamaksest). Sealjuures kohaldub madalam maksumäär 2019. aastal makstavatele dividendidele, mille summa moodustab kuni 1/3 aastal 2018 jaotatud ja maksustatud netodividendidest. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Maksustamissüsteemi omapärast lähtuvalt ei teki Eestis registreeritud ettevõtetel erinevusi vara maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel ning sellest tulenevalt ka edasilükkunud tulumaksunõudeid ega -kohustusi. Bilansis ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust, mis tekiks jaotamata kasumist dividendide väljamaksmisel. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisades.

L. Kohustuslik reservkapital

Vastavalt Eesti Vabariigi äriseadustikule ja emasettevõtte põhikirjale teeb ettevõtte iga aasta puhaskasumist vähemalt 5%-lise eraldise kohustuslikku reservkapitali kuni reservkapital moodustab vähemalt 10% aktsiakapitalist. Kohustuslikku reservkapitali ei tohi dividendidena välja maksta, kuid seda võib kasutada kahjumi katmiseks, kui kahjumeid ei ole võimalik katta vabast omakapitalist. Samuti võib kohustuslikku reservkapitali kasutada aktsiakapitali suurendamiseks.

M. Rendiarvestus

Kapitalirendina kajastatakse selliseid renditehinguid, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Kõiki ülejäänud renditehinguid kajastatakse kasutusrendina.

Kapitalirendi tingimustel soetatud vara võetakse rentniku bilansis arvele vara õiglases väärtuses või miinimumrendimaksete nüüdisväärtuses juhul, kui viimane on madalam. Kapitalirendi tingimustel soetatud varade amortisatsiooniperioodiks on vara kasulik tööiga või rendiperiood, olenevalt kumb on lühem. Kapitalirendi tingimustel müüdüd vara kajastatakse rendileandja bilansis nõudena kapitalirenti tehtud netoinvesteeringu summas. Rendimaksud jagatakse finantskuluks / -tuluks ja rendikohustuse / -nõude tasumiseks selliselt, et intressimäär oleks igal ajahetkel sama.

Kasutusrendi puhul kajastab renditavat vara oma bilansis rendileandja. Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt rendileandja poolt tuluna ning rentniku poolt kuluna.

N. Hinnangute ja otsuste kasutamine finantsaruannete koostamisel

Vastavalt rahvusvahelistele finantsaruandluse standarditele (EL) koostatava aastaaruande koostamine nõuab teatud juhtkonnapoolsete otsuste tegemist ja hinnangute andmist, mis avaldavad mõju finantsaruannetes kajastatud summadele.

Otsused

- (a) Teatud pakett-teenuste kajastamisel on juhtkond hinnanud erinevaid teenuse komponente (näiteks põhiteenused, renditeenused) tarbija perspektiivist lähtuvalt. Sisemisel arvestusel baseeruv pakett-teenuste komponentideks jaotamine ja hinnastamine tugineb erinevate komponentide kulubaasist ning nende proportsioonist kogu pakett-teenuse tasust.
- (b) Tehingute klassifitseerimine: kas ettevõtte tegutseb agendina või edasimüüjana; agendina tegutsemist ei tuvastatud (vt. müügitulu jaotus, lisa 2).
- (c) Ettevõtte on sõlminud mitmeid rendilepinguid kontori-, lao-, tehniliste pindade kasutuselevõtuks. Valdavalt on nimetatud lepingud sõlmitud lühiajaliseks perioodiks ning kinnisvara omamisega seotud riskid ja hüved ei ole lepinguga üle tulnud Ettevõttele; seetõttu kajastatakse nimetatud lepinguid kasutusrendina.

Hinnangud ja hindamise ebakindlus

Valdkonnad, mis on nõudnud olulisemaid juhtkonnapoolseid hinnanguid, mis omavad mõju finantsaruannetes kajastatud summadele on, põhivarade kasulike eluigade hindamine, vara väärtuse languse arvestus, varude netorealiseerimisväärtus, ebatõenäoliselt laekuvate nõuete hindamine ja pakatina müüdavate teenuste komponentidena eristamine:

- (a) Materiaalse ja immateriaalse põhivara kasuliku eluea hindamine

Põhivara kasuliku eluea määramisel lähtutakse juhtkonna hinnangust vara tegeliku kasutamise perioodi kohta. Senine kogemus on näidanud, et varade tegelik kasutusaeg on mõnikord osutunud mõnevõrra pikemaks kui varade hinnanguline eluiga. Seisuga 31. detsember 2018 oli ettevõtte materiaalsel põhivara jääkmaksumuses 33 236 (31.12.2017: 32 711) tuhat eurot, immateriaalsel põhivara jääkmaksumuses 9 509 (31.12.2017: 11 669) tuhat eurot, firmaväärtust jääkmaksumuses 56 986 tuhat eurot (2017: 56 986 tuhat eurot), aruandeperioodi amortisatsioonikulu oli 10 932 (2017: 10 856) tuhat eurot. Firmaväärtust ei amortiseerita.

Immateriaalsete põhivarade puhul lähtutakse igakordsest juhtkonna hinnangust vara tegeliku kasutamise perioodi kohta. Ettevõtte hindab regulaarselt materiaalse- ja immateriaalse põhivara bilansilise jääkväärtuse vastavust tegelikule kasutatavale väärtusele ning vajadusel teostab põhivara mahakandmist ning allahindlusi.

- (b) Firmaväärtuse ja muude põhivarade kaetava väärtuse hindamine

Ettevõtte hindab firmaväärtuse kaetavat väärtust vähemalt kord aastas; muude põhivarade väärtuste teste teostatakse juhul, kui on indikatsioone vara väärtuse langemisest. Väärtuse testimisel rakendatakse mitmeid juhtkonna hinnanguid varade kasutamisest tulenevate rahavoogude hindamiseks. Hinnangute andmisel võetakse aluseks prognoosid majanduskeskkonna, ettevõtte turupositsiooni, tehnoloogiliste arengute ning konkurentsituatsiooni kohta. Informatsioon teostatud väärtuse testide kohta on avalikustatud lisas 10.

- (c) Varude netorealiseerimisväärtuse hindamine

Ettevõtte hindab regulaarselt varude netorealiseerimisväärtuse langust alla bilansilise väärtuse. Juhul, kui langus tuvastatakse, kajastatakse varud netorealiseerimisväärtuses ning korrigeeritakse varude bilansilist väärtust ja kajastatakse vastav allahindluskulu koondkasumiaruandes. Hinnangute tegemisel lähtub ettevõtte turu- ja ettevõtte tegevusprognoosidest, milles nähakse ette jätkuvat turu kasvu ning ettevõtte turupositsiooni säilimist või paranemist.

Informatsioon varude allahindluste kohta aastal 2018 on toodud lisas 8.

- (d) Tütarettevõtete omandamise hetkel kajastab ettevõtte omandatud ettevõtete varasid õiglasel väärtuses tuginedes läbiviidud ostuanalüüsile.

- (e) nõuete hindamisel kasutatav meetodika on kajastatud lisas 18.

O. Sündmused pärast aruandekuupäeva

Raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised vara ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmneseid aruandekuupäeva ja aruande koostamispäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Sündmused pärast aruandekuupäeva, mida ei ole varade ja kohustuste hindamisel arvesse võetud, kuid mis oluliselt mõjutavad järgmise majandusaasta tulemust, on raamatupidamise aastaaruandes avalikustatud.

Lisa 2 Müügitulu

tuhandetes eurodes

Müügitulu tegevusalade lõikes	2018	2017
Televisioniteenused	17 276	15 170
Internetiteenused	18 573	17 284
Telefoniteenus	852	1 061
Infrastruktuuriteenused	10 107	8 699
Kauba ja materjalide müük	309	597
Kokku	47 117	42 813

Elisa Teleteenused teenis kogu müügitulu Eestis.

Lisa 3 Muud äritulud, kaubad, toore, materjal ja teenused, mitmesugused tegevuskulud ja muud ärikulud

tuhandetes eurodes

	2018	2017
<i>Muud äritulud</i>		
Kasum põhivara müügist ja mahakandmisest (lisa 17)	284	119
Viivisetulu	309	341
Tulu kohustuste ümberhindamisest	25	36
Muud tulud	28	67
Muud äritulud kokku	646	564
<i>Kaubad, toore, materjal ja teenused</i>		
Ostetud teenused	-12 635	-10 909
Materjalid	-164	-180
Ostetud kaubad	-148	-336
Hoolduskulud	-525	-400
Muud kulud	-377	-409
Kaubad, toore, materjal ja teenused kokku	-13 848	-12 233
<i>Mitmesugused tegevuskulud</i>		
Konsultatsioonid ja nõustamine	-1	-276
Turunduskulud	-2 711	-3 131
Klientide teenindamise kulud	-945	-516
Kontorikulud	-776	-765
Ebatõenäoliselt laekuvate arvete allahindlus (lisa 7,17)	-48	-23
Transpordikulud	-455	-400
Muud kulud	-437	-505
Mitmesugused tegevuskulud kokku	-5 372	-5 615
<i>Muud ärikulud</i>		
Kahjum põhivara müügist ja mahakandmisest (lisa 17)	-204	-31
Muud kulud	-89	-131
Muud ärikulud kokku	-293	-162

Ostetud teenuste hulgas on olulisemad kuluartiklid programmitasud, õhu kaudu leviva televiiooni transmissiooni kulu, välisühenduse tasu ja sidekanalisatsiooni rent.

Lisa 4 Tööjõukulud

tuhandetes eurodes

	2018	2017
Arvestatud palgakulud	-4 696	-6 932
sh tööjõukuludes	-3 588	-5 615
sh kapitaliseeritud palgakulud (lisa 9,10)	-1 108	-1 317
Arvestatud sotsiaalmaksud	-1 590	-2 410
sh tööjõukuludes	-1 215	-1 965
sh kapitaliseeritud sotsiaalmaksud (lisa 9,10)	-374	-445
Tööjõukulud kokku	-4 804	-7 580
Keskmine töötajate arv	216	298

Lisa 5 Finantstulud ja -kulud

tuhandetes eurodes

	2018	2017
Intressitulud (lisa 17)	1	18
Intressikulud aktsionäride laenudelt (lisa 16)	-2 692	-2 050
Muud intressikulud	0	-396
Kasum valuutakursi muutustest (lisa 17)	8	48
Kahjum valuutakursi muutustest (lisa 17)	-15	-13
Muud finantstulud ja -kulud	0	-6
Finantstulud ja -kulud kokku	-2 698	-2 399

Lisa 6 Raha

tuhandetes eurodes

	31.12.2018	31.12.2017
Raha kassas ja arvelduskontodel (lisa 18)	13 508	723
Raha teel	0	9
Raha ja raha ekvivalendid kokku	13 508	733

Lisa 7 Nõuded

tuhandetes eurodes

	31.12.2018	31.12.2017
Nõuded ostjate vastu	5 571	5 220
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded ostjate vastu ¹	-122	0
Muud lühiajalised nõuded	51	70
Nõuded kokku	5 500	5 290

¹ Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete osas ostjate vastu toimusid järgmised muutused (aruandeperioodi kohta):

	31.12.2018	31.12.2017
Saldo perioodi alguses	0	0
Täiendavalt kajastatud allahindlus (lisa 3,17)	-48	-23
Bilansist välja kantud nõuded	48	23
Saldo perioodi lõpus	0	0

Lisa 8 Varud

tuhandetes eurodes

	31.12.2018	31.12.2017
Müügiks ostetud kaubad ja kliendiseadmed	2 530	1 818
Materjal	828	616
Ettemaksed varude eest	289	254
Varud kokku	3 646	2 688

Aruandeperioodil teostati varude allahindlusi ja mahakandmisi kokku summas 297 (2017: 365) tuhat eurot.

Lisa 9 Materiaalne põhivara

tuhandetes eurodes

	Maa ja ehitised	Lõpetamata ehitus	Masinad ja seadmed	Muu põhivara	Materiaalne põhivara kokku
Jääkväärtus 31.12.2016	20 458	540	9 333	332	30 662
Ostud ja parendused	3 153	2 379	3 624	16	9 171
sh kapitaliseeritud tööjõukulu (lisa 4)	1 570	0	0	0	1 570
Lõpetamata ehituse arvelevõtmine	0	-1 235	1 211	25	0
Ümberklassifitseerimine ¹	0	0	-14	0	-14
Müük ja mahakandmine	0	0	-2	-27	-30
Aruandeaasta amortisatsioon	-3 326	0	-3 608	-144	-7 078
Jääkväärtus 31.12.2017	20 284	1 683	10 543	201	32 711
Ostud ja parendused	3 491	905	4 398	20	8 814
sh kapitaliseeritud tööjõukulu (lisa 4)	1 409	0	0	0	1 409
Lõpetamata ehituse arvelevõtmine	0	-1 737	1 737	0	0
Ümberklassifitseerimine ¹	-106	0	70	0	-36
Müük ja mahakandmine	-436	0	-133	-19	-588
Aruandeaasta amortisatsioon (lisa 17)	-3 413	0	-4 143	-106	-7 662
Jääkväärtus 31.12.2018	19 818	851	12 472	96	33 236

Ümberklassifitseerimised on masinate ja seadmete ning muu põhivara kandmine varude jaotusesse „müügiks ostetud kaubad ja kliendiseadmed“. Laenukohustuste tagatisena panditud materiaalse põhivara kohta on toodud informatsioon lisas 11.

Lisa 10 Immateriaalne põhivara ja firmaväärtus

tuhandetes eurodes

	Kliendilepingud ja nendest tulenevad kliendisuhted	Litsentsid ja tarkvara	Kauba -märk	Firma- väärtus	Immateriaalne põhivara kokku
Jääkväärtus 31.12.2016	6 848	4 413	2 584	56 986	70 831
Ostud ja parendused <i>sh sisemiselt genereeritud (lisa 4)</i>	192	1 413	0	0	1 605
Müük ja mahakandmine Aruandeaasta amortisatsioon	52 0 -2 567	140 -4 -1 115	0 0 -96	0 0 0	192 -4 -3 778
Jääkväärtus 31.12.2017	4 473	4 707	2 488	56 986	68 655
Ostud ja parendused <i>sh sisemiselt genereeritud (lisa 4)</i>	0	1 185	0	0	1 185
Müük ja mahakandmine Aruandeaasta amortisatsioon (lisa 17)	0 0 -1 639	73 -74 -1 535	0 0 -96	0 0 0	73 -74 -3 270
Jääkväärtus 31.12.2018	2 834	4 284	2 392	56 986	66 496

Elisa Teleteenuste kliendihaldusprogrammi (kajastatakse real litsentside ja tarkvara) soetusmaksumusse kapitaliseeritakse programmi täiendava arendamisega tegelevate töötajate tasud.

Kliendilepingute investeringud, kaubamärk ja firmaväärtus on arvele võetud varade õiglase väärtuse hindamisel.

2018. aastal firmaväärtuse testi läbiviimisel on kasutatud järgmisi eeldusi:

- Firmaväärtuse testi aluseks on koostatud finantsprojektsioonid kümneks aastaks, mis sisaldavad eeldusi kliendarvude, klientide poolt makstavate tasude, EBITDA marginaali ning investeringute taseme kohta.
- Äritegevuse rahavoogude kasvumäära prognoos nimetatud perioodi jooksul on keskmiselt 14,7%, mis on keskmisest turutasemest kõrgem, kuid sarnasel tasemel ajaloolise kasvumääraga ning mida toetab ettevõtte tugev turupositsioon ja tootepakkumine, samuti hiljuti turule toodud uued teenused.
- Vastavalt prognoosile EBITDA marginaal kasvab 5% võrreldes tänase tasemega, kusjuures marginaali tõstab planeeritav efektiivsuse kasv ning piirab väiksema tootlikkusega teenuste osakaalu eeldatav kasv kogukäibes.
- Eeldatakse püsivate investeringute taseme kasvu inflatsiooni võrra, lisaks on planeeritud teatud ühekordsed investeringud.
- Pikaajalise kasvumäärana kasutatakse 5,0%, mis näitab olulist vähenemist võrreldes eelarvestatud kolme aastase perioodiga, kuid väljendab pikaajaliste projektsioonide väiksemat usaldusväärsust.
- Diskontomäärana on kasutatud maksueelset kaalutud keskmist kapitali hinda 11,16%.

31.12.2018 seisuga kasutas juhtkond Eesti äriüksuse firmaväärtuse kaetava väärtuse määramiseks 13.12.2016 sõlmitud Eesti äriüksuse ostu-müügitehingu õiglast väärtust, mis

katab 31.12.2018 seisuga Eesti äriüksuse firmaväärtuse bilansilise väärtuse summas 56 986 tuhat eurot.

Seisuga 31.12.2018 omas AS Elisa Teleteenused ühte osa Eesti Digitaalringhäälingu OÜ osakapitalist, mis vastab 0,04% ettevõtte kapitalist. Samas läbi ettevõtte omanduses oleva ühe osa, põhikirja ja osanike vahel sõlmitud lepingu on säilinud AS-l Elisa Teleteenused kontrolli ettevõttes oleva üleriigilise digiteleviiooni sagedusloa sagedusalas 470-790 MHz üle. Nimetatud osaluse osas 2018. aastal muutusi toimunud ei ole. Nimetatud sagedusluba on kajastatud soetusmaksumuses 767 tuhat eurot (2017: 767 tuhat eurot), akumulieritud kulum seisuga 31.12.2018 moodustab 213 (31.12.2017: 176) ja jääkväärtus 554 (31.12.2017: 591) tuhat eurot.

Lisa 11 Võlakohustused

tuhandetes eurodes

31.12.2018	Lühiajaline osa	Pikaajaline osa	Kohustus kokku
Laen (lisa 16,18)	20 000	62 823	82 823
Intressikohustus	2 707	0	2 707
Kapitalirendi kohustus (lisa 15)	0	0	0
Võlakohustused kokku	22 707	62 823	85 530

31.12.2017	Lühiajaline osa	Pikaajaline osa	Kohustus kokku
Laen (lisa 16)	0	82 823	82 823
Intressikohustus	0	0	0
Kapitalirendi kohustus (lisa 15)	18	0	18
Võlakohustused kokku	18	82 823	82 842

Kõikide kolmandatelt osapooltelt saadud laenude alusvaluutaks on euro.

Laenude tagatised ja panditud varad

Ettevõtte poolt võetud lühiajalisel laenul on aastal 2018 järgmised tagatised:

- AS Elisa Teleteenused vallasvarale on seatud esimese järjekorra kommertspant summas 50 000 tuhat eurot Elisa Oyj kasuks.
- AS Elisa Teleteenused on seadnud enda omanduses olevale kolmele kaubamärgile esimese järjekorra ühisregisterpandi Elisa Oyj kasuks summas 500 tuhat eurot ja samal kolmel kaubamärgil on lisaks teise järjekorra registerpant igaüks 3 000 tuhat eurot kogu summas 9 000 tuhat eurot. AS Elisa Teleteenused on seadnud enda omanduses olevale neljandale kaubamärgile esimese järjekorra registerpandi Elisa Oyj kasuks summas 3 500 tuhat eurot (lisa 9).

Lisa 12 Võlad hankijatele ja muud võlad

tuhandetes eurodes

	31.12.2018	31.12.2017
Võlad hankijatele ¹	2 679	2 759
Muud võlad	3 805	881
Maksuvõlad ²	792	764
Võlad töövõtjatele	719	1 081
Võlad kokku	7 995	5 485

¹Võlad hankijatele on kõik maksetähtajaga kuni 30 päeva.

²Maksuvõlad jagunevad maksuliikide lõikes järgnevalt:

	31.12.2018	31.12.2017
Käibemaks	308	212
Sotsiaalmaks	283	328
Kinnipeetud tulumaks	157	171
Muud maksud	43	53
Maksuvõlad kokku	792	764

Lisa 13 Ettemaksed

tuhandetes eurodes

	31.12.2018	31.12.2017
Saadud ettemaksed ¹	285	394
Tulevaste perioodide ettemakstud tulud	12	17
Ettemaksed kokku	297	412

¹Saadud ettemaksed koosnevad igapäevaste arveldamiste käigus tekkinud klientide ettemaksetest kaupade ja teenuste eest.

Lisa 14 Omakapital

Seisuga 31.12.2018 on ettevõttel 17 211 260 (31.12.2017: 17 154 624) nimiväärtuseta aktsiat ning põhikirja järgi on minimaalseks lubatud aktsiakapitaliks 8 000 000 eurot ning maksimaalseks lubatud aktsiakapitaliks 32 000 000 eurot.

Aktsionäride struktuur on järgmine:

Aktsionär	31.12.2018	31.12.2017
Elisa Oyj	100,00%	100,00%
Kokku	100,00%	100,00%

Aastal 2018 suurendati aktsiakapitali mitterahalise sissemaksena Elisa Eesti AS poolt väärtusega 425 000 000 eurot ja Santa Monica Networks AS poolt 9 000 000 eurot. Selle tulemusena moodustati finantsseisundi tugevdamiseks vabatahtlik reservkapital summas 433 963 803 euro ning suurendati ettevõtte aktsiakapitali summas 36 197 eurot (vt lisa 19). Aktsiakapitali väärtus peale suurendamist on 11 000 tuhat eurot. Aastal 2018 suurendati kohustuslikku reservkapitali eelmiste perioodide jaotamata kasumist, mis oli summas 108 tuhat eurot ning selle tulemusel on reservi koguväärtus 1 096 tuhat eurot.

Lisa 15 Kapitali- ja kasutusrendid

Kapitalirent – ettevõtte kui rentnik

Ettevõtte on kapitalirendi vormis finantseerinud investeringuid masinatesse ja seadmetesse (vt lisa 11). Nimetatud tehingutest ettevõttel tehingud puuduvad.

Ettevõtte on soetanud kapitalirendi tingimustel varasid järgmiselt (tuhandetes eurodes):

Bilansiline jääkmaksumus	31.12.2018	31.12.2017
Masinad ja seadmed	112	48

Kapitalirendi kohustused – rendimaksete miinimumsumma

	31.12.2018	31.12.2017
Kohustuse lühiajaline osa - maksetähtajaga kuni 1 aasta	0	18
Kohustuse pikaajaline osa - maksetähtajaga 1 - 5 aastat	0	0
Kokku	0	18
Tulevaste perioodide intressikulu	0	0
Rendimaksete nüüdisväärtus	0	18

Kasutusrent – ettevõtte kui rendileandja

Kasutusrendi tingimustel on ettevõtte välja rentinud masinaid ja seadmeid, mille soetusmaksumused ja jääkväärtused on järgmised (tuhandetes eurodes):

	2018	2017
Kasutusrendile antud vara soetusmaksumus perioodi lõpu seisuga	16 997	16 764
Kasutusrendile antud vara bilansiline jääkmaksumus perioodi lõpu seisuga	6 998	6 535
Kasutusrendile antud vara amortisatsioon perioodi jooksul	2 904	2 555
Kasutusrendi tulu perioodi jooksul	1 067	2 512

Rendilepingud on katkestatavad lühikese etteteatamistähtajaga.

Kasutusrent – ettevõtte kui rentnik

Kasutusrendile on võetud sõidua autod (tuhandetes eurodes):

	2018	2017
Makstud kasutusrendimakseid perioodi jooksul	382	438
Järgnevate perioodide kasutusrendimaksud mittekatkestatavatest rendilepingutest:	240	169
<i>sh. kuni 1 aasta</i>	152	71
<i>1 - 5 aastat</i>	88	98

Lisa 16 Tehingud seotud osapooltega

Aruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

- a) olulise mõjuga aktsionäre (vt lisa 1) ja nende poolt kontrollitud või olulise mõjuga ettevõtteid;
- b) tegev- ja kõrgemat juhtkonda, nende lähisugulasi ja nende poolt kontrollitud või olulise mõjuga ettevõtteid.

Info laenu saldode kohta:

	2018	2017
Laenude saldo (lisa 11,18)	82 823	82 823
Arvestatud intressid (lisa 18)	2 692	2 064
Makstud intressid	0	2 812

Muud tehingud seotud osapooltega:

	2018	2017
Teenuste ost	3 666	1 105
Teenuste müük	20	102
Kaupade ost	2 580	2 088

Muud nõuded ja kohustused seotud osapooltega:

	31.12.2018	31.12.2017
Nõuded	1	79
Võlakohustused	4 026	1 032

Juhtkonna tasud

Juhtkonnale arvestatud töötasu oli 2018. aastal 183 tuhat eurot (2017: 1 460) tuhat eurot, nõukogu liikmetel aastal 2018 tasusid ei makstud (2017: 4 tuhat eurot). Juhatuse ja nõukogu liikmetele ning nende lähisugulastele on müüdud teenuseid tavapärase äritegevuse käigus.

Lisa 17 Puhaskasumi korrigeerimised

	2018	2017
Põhivara amortisatsioon ja väärtuse langus (lisa 9,10)	10 932	10 856
Kasum põhivara müügist (lisa 3)	-284	-119
Kahjum põhivara mahakandmisest (lisa 3)	204	31
Nõuete allahindlus (lisa 3,7)	48	23
Intressitulu (lisa 5)	-9	-66
Intressikulu (lisa 5)	16	2 464
Puhaskasumi korrigeerimised kokku	10 905	13 188

Lisa 18 Finantsinstrumendid ja riskide juhtimine

Ettevõtte äritegevusega seotud finantsriskide juhtimine on oluline ja lahutamatu osa äriprotsesside juhtimisest. Ettevõtte võime identifitseerida, mõõta ja kontrollida erinevaid riske omab olulist mõju kasumlikkusele. Risk on ettevõtte juhtkonna poolt defineeritud kui võimalik kõrvalekalle oodatavast finantstulemusest.

Ettevõtte tegevusega võivad kaasneda mitmed finantsriskid, millest olulisemat mõju avaldavad krediidirisk, intressirisk ning likviidsusrisk. Riskide juhtimine on juhatuse pädevuses ja sisaldab riskide määratlemist, mõõtmist ja kontrollimist. Järelevalvet juhatuse poolt riskide maandamiseks võetud meetmete üle teostab ettevõtte nõukogu.

Krediidirisk

Krediidirisk on potentsiaalne kahju, mille ettevõtte saaks juhul kui tema kliendid ja äripartnerid ei täida oma kohustusi. Seisuga 31.12.2018 ulatusid nõuded 5 500 (31.12.2017: 5 290) tuhande euroni ning raha pankades 13 508 (31.12.2017: 733) tuhande euroni, moodustades kokku maksimaalse krediidiriski summas 19 008 (31.12.2017: 6 023) tuhande euroni (vt lisa 7).

Ettevõtte hindab krediidiriski madalaks. Ettevõtte nõuded klientide vastu on väga hajutatud (väikesed nõuded paljude klientide vastu). Üldise krediidiriski juhtimiseks ja minimeerimiseks on ettevõtte kehtestatud maksevõime hindamise ja võlglastega tegelemise

protseduurid. Nõuete hindamise korra kohaselt moodustatakse kliendinõuete provisjone lähtuvalt nõude vanusest ning suurusest toetudes ajaloolisele kogemusele alljärgnevalt:

- laekumistähtajast on möödas 1-6 kuud – diferentseeritud provisjon 2-30% sõltuvalt tähtaja ületanud ajast;
- laekumistähtajast on möödas 7-9 kuud - provisjon 40%;
- laekumistähtajast on möödas 10-12 kuud - provisjon 50%;
- laekumistähtajast on möödas 13-18 kuud - provisjon 60%;
- laekumistähtajast on möödas 19-24 kuud - provisjon 70%;
- laekumistähtajast on möödas enam kui 24 kuud - kantakse bilansist välja.
- väiksemad kui 3,2 eurot ning mille laekumistähtajast on möödas enam kui 3 kuud, kantakse bilansist välja.

Nõudeid menetletakse koostöös inkassopartneritega ning sõltumatult bilansist väljakandmisest jätkatakse vastavate nõuete sissenõudmist.

Nõuded ostjate vastu, neto	31.12.2018 (tuh EUR)	31.12.2017 (tuh EUR)
Maksetähtaeg saabumata	4 811	4 625
Maksetähtaeg ületatud 1-3 kuud	550	479
Maksetähtaeg ületatud 4-6 kuud	42	41
Maksetähtaeg ületatud 7-9 kuud	32	22
Maksetähtaeg ületatud 10-12 kuud	25	15
Maksetähtaeg ületatud 13-18 kuud	23	21
Maksetähtaeg ületatud 19-24 kuud	15	18
Nõuded kokku	5 500	5 220

Nõuete puhul, mille maksetähtaeg ei ole saabunud, on tegemist hajutatud kliendinõuetega, mille maksetähtaeg saabub valdavalt järgmise kuu lõpus ning arvestades üldist maksekvaliteeti ei pea ettevõtte nendele nõuetele provisjoni moodustamist otstarbekaks.

Ettevõtte vabad vahendid on paigutatud üleöödeposiitidele peamistes Eesti kommertspankades, mille Moody's Investors Service poolt omistatud pikaajalised krediitireitingud aruande koostamise seisuga on alljärgnevad (vt lisa 6):

Nõuded pankades	31.12.2018 (tuh EUR)	31.12.2017 (tuh EUR)	Reiting (emaettevõtte)
Sularaha	0	10	
Danske	3	8	Aa3
Swedbank	246	275	Aa2
SEB	13 257	438	Aa2
Luminor	2	3	Aa2
LHV	1	0	Aa2
Kokku	13 508	733	

Valuutarisk

Elisa Teleteenused on avatud USA dollari kursi muutustele, mis mõjutavad ettevõtte kasumlikkust ning rahavooge kuna osad investeeringud digiboksidesse, internetiseadmetesse ja modemitesse on dollaripõhised.

Kontserni varad ning kohustused on valdavalt eurodes. Seisuga 31.12.2018 oli kontsernil GBP naelapõhiseid kohustusi 4 (31.12.2017: 36) tuhande ja USA dollaripõhiseid varasid 330 (31.12.2017: 215) tuhande euro väärtuses. Sellest tulenevalt puudub kontsernil oluline avatud valuutaposisioon.

Intressirisk

Pikaajalised laenukohustused seotud osapooltele aastal 2018 on 62 823 tuhat eurot (31.12.2017: 82 823 tuhat eurot) on seotud 6-kuu Euriboriga, millele on lisatud riskimäär 3,25%. Ettevõtte on avatud intressiriskile. Laenuintressi makstakse kord aastas (vt lisa 16).

Seisuga 31.12.2018 on lühiajaline laenukohustus summas 20 000 tuhat eurot (vt lisa 11) on seotud fikseeritud intressimääraga 3,25%.

Likviidsusrisk

Ettevõtte finantspoliitika kohaselt võetakse mõõdukaid likviidsusriske. Kuna ettevõtte tegevust iseloomustab mahukas investeerimine ning väga oluliseks peetakse kapitali kasutuse efektiivsust, siis suuri likviidsuspuhvreid ettevõtte ei hoia. Ettevõtte tegevus lähtub nõukogu poolt kinnitatud rahavoogude plaanist. Likviidsusrisk hoitakse vajalikes piirides reaalse olukorra pideva jälgimisega ning vajadusel plaanide korrigeerimisega – enamasti muutustega investeringute ja laenukapitali mahtudes. Lühiajaliste ootamatustega toimetulekuks hoiab ettevõtte pidevalt rahast koosnevat teatavat likviidsuspuhtrit.

Pikaajaliste laenude põhiosa ja laenuintressid ei kuulu jooksvalt tasumisele (intressid makstakse kord aastas).

Majandusaasta lõpu seisuga on ettevõttel vabu rahalisi vahendeid 13 508 (31.12.2017: 733) tuhat eurot. Vabad vahendid olid paigutatud üleöödeposiitidesse.

Ettevõtte lühiajaliste kohustuste kohta on täiendav informatsioon esitatud lisades 11 ja 16.

Kapitali juhtimine

Kapitali juhtimisel lähtutakse ühelt poolt omakapitali tootluse maksimeerimisest ning teiselt poolt riskide, mis realiseerumise korral seaksid ohtu ettevõtte omakapitali säilimise, vältimisest.

Ettevõtte üldise investeringute plaani koostamisel lähtutakse Elisa kontserni strateegiast.

Seisuga 31.12.2018 moodustas omakapital 83,6% bilansimahust.

Varade ja kohustuste õiglase väärtus

Juhtkonna hinnangul vastab ettevõtte finantsvarade ja –kohustuste õiglase väärtuse nende bilansilisele väärtusele seisuga 31.12.2018.

Ettevõtte teostab regulaarselt varade ning kohustuste hindamist moodustades kliendinõuete provisjone, seadmete ning materjalide allahindlusi vastavalt õiglase väärtuse hinnangutele. Samuti on testitud bilansis kajastatud firmaväärtust (vt lisa 10).

Lisa 19 Tütarettevõtjate aktsiad ja osad

Elisa Teleteenused AS aktsiakapitali suurendamisel suurendati aktsiate arvu võrdeliselt aktsiakapitali suurendamisega ja lasti välja 28 318 uut nimiväärtuseta aktsiat.

Aktsiakapitali suurendamine toimus Elisa OYJ poolt mitterahalise sissemakse tegemise teel ning andis märgitavate uute aktsiate eest Elisa Teleteenustele mitterahalise sissemaksena üle Elisa Eesti AS'i 40 001 aktsiat, mis moodustavad 100% Elisa Eesti AS'i aktsiakapitalist, väärtusega 425 000 000 eurot ja Santa Monica Networks AS'i 400 aktsiat, mis moodustavad 100% Santa Monica Networks AS aktsiakapitalist väärtusega 9 000 000 eurot (vt lisa 14).

Lisa 20 Vaidlused ja hagid

Ettevõttel puuduvad olulise mõjuga vaidlused ja hagid.

Lisa 21 Tingimuslikud kohustused Maksuamet

Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtte maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahv. 2018. aastal ei viidud läbi maksurevisjoni. Ettevõtte juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata Elisa Teleteenustele olulise täiendava maksusumma. Kehtiv maksumäär on 20% (tasumisele kuuluv maksusumma moodustab 20/80 netoväljamaksest). Alates 2019. aastast rakendub regulaarselt makstavatele dividendidele madalam maksumäär 14% (14/86 netoväljamaksest). Sealjuures kohaldub madalam maksumäär 2019. aastal makstavatele dividendidele, mille summa moodustab kuni 1/3 aastal 2018 jaotatud ja maksustatud netodividendidest. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Maksustamissüsteemi omapärast lähtuvalt ei teki Eestis registreeritud ettevõtetel erinevusi vara maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel ning sellest tulenevalt ka edasilükkunud tulumaksunõudeid ega -kohustusi. Bilansis ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust, mis tekiks jaotamata kasumist dividendide väljamaksmisel. Sellest tulenevalt oleks tingimuslik tulumaksukohustus 3 941 tuhat eurot.

Lisa 22 Sündmused pärast aruandekuupäeva

Ettevõtte majandustulemustele olulisi mõjuavaldavaid sündmusi pärast aruandekuupäeva toimunud ei ole.

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

KASUMI JAOTAMISE ETTEPANEK

Juhatus teeb AS Elisa Teleteenused üldkoosolekule ettepaneku jagada 2018. aasta puhaskasumit järgmiselt:

Jaotamata kasum seisuga 31.12.2018	15 768 tuhat eurot
Eraldis kohustuslikku reservkapitali	4 tuhat eurot
Jaotamata kasum peale majandusaasa aruande kinnitamist	15 764 tuhat eurot

---

Sami Jussi Petteri Seppänen
Juhatuse esimees

Merike Mumme
Juhatuse liige

**JUHATUSE JA NÕUKOGU ALLKIRJAD 2018. aasta
MAJANDUSAASTA ARUANDELE**

Käesolevaga kinnitame AS Elisa Teleteenused 2018. aasta majandusaasta aruandes esitatud andmete õigsust:

Sami Jussi Petteri Seppänen
Juhatuse esimees

Merike Mumme
Juhatuse liige

**MÜÜGITULU JAOTUS VASTAVALT EESTI MAJANDUSE
TEGEVUSALADE KLASSIFIKAATORILE (EMTAK)**

AS Elisa Teleteenused müügitulu jagunes aruandeaastal vastavalt EMTAK koodidele alljärgnevalt (tuhandetes eurodes):

Tegevusalad	2018
Kaabellevi teenused (61109)	16 135
Internetiteenused (61109)	15 788
Telefoniteenus (61101)	1 320
Telekommunikatsiooniseadmete jaemüük (47421)	309
Muu traadita sideteenus (61209)	13 565
Kokku	47 117

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 27.06.2019

Elisa Teleteenused AS (registrikood: 10069659) 01.01.2018 - 31.12.2018 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
MERIKE MUMME	Juhatuse liige	27.06.2019
SAMI JUSSI PETTERI SEPPÄNEN	Juhatuse liige	27.06.2019

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Elisa Teleteenused AS aktsionäridele

Arvamus

Oleme auditeerinud Elisa Teleteenused AS (ettevõtte) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31.12.2018 ning kasumiaruannet, rahavoogude aruannet ja omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt ettevõtte finantsseisundit seisuga 31.12.2018 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga”. Me oleme ettevõttest sõltumatud kooskõlas kutsete arvestuseksperdi eetikakoodeksiga (Eesti) (eetikakoodeks (EE)), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt eetikakoodeksi (EE) nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeauditori aruannet.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon oluliselt lahkneb raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandlusstandarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt ja sellele sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad ettevõtte raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, väärsiisete tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks ettevõtte sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust ettevõtte suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtkonna vandeauditori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeauditori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/digitaalselt allkirjastatud/

Indrek Alliksaar

Vandeauditori number 446

KPMG Baltics OÜ

Auditiorettevõtja tegevusloa number 17

Narva mnt 5, Tallinn, Harju maakond, 10117

27.06.2019

Audiitorite digitaalallkirjad

Elisa Teleteenused AS (registrikood: 10069659) 01.01.2018 - 31.12.2018 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
INDREK ALLIKSAAR	Vandeaudiitor	27.06.2019

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Elektronilise side teenused fikseeritud sidevõrgus	61101	33243000	70.55%	Jah
Mobiilsideteenus	61201	13565000	28.79%	Ei
Telekommunikatsiooniseadmete jaemüük	47421	309000	0.66%	Ei

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6811963
E-posti aadress	elisa@elisa.ee
Veebilehe aadress	www.elisa.ee